SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2710

av Rebecka Le Moine och Gurgin Bakircioglu (båda MP)

Gynnsam bevarandestatus för vargen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lägga om Sveriges vargpolitik så att Sverige och Finland kan hysa en långsiktigt livskraftig vargpopulation och därmed uppnå gynnsam bevarandestatus, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Miljöpartiet vill att de stora rovdjuren, liksom andra vilda djur som hör hemma i vår natur, ska få finnas i långsiktigt livskraftiga populationer. I den vetenskapliga litteraturen finns en bred samstämmighet om att en långsiktigt livskraftig population (långsiktig MVP, minimum viable population) behöver ha vad som kallas en genetiskt effektiv populationsstorlek om minst 500, vilket motsvarar en faktisk population om flera gånger så många djur. Hur många det motsvarar varierar mellan arter, och kan beräknas med vetenskapliga metoder.

Inom EU-lagstiftningen, som Sverige är skyldigt att leva upp till, finns ett när-liggande begrepp, nämligen gynnsam bevarandestatus. Enligt EU:s art- och habitatdirektiv ska vi se till att vargen och andra listade arter har gynnsam bevarandestatus. Av art- och habitatdirektivets definition av gynnsam bevarandestatus, och av EU-kommis-sionens definitioner av referensvärden för gynnsam bevarandestatus, framgår att en av förutsättningarna för gynnsam bevarandestatus är att artens population är långsiktigt livskraftig. Definitionerna tydliggör dock inte ifall

gynnsam bevarandestatus kräver att den långsiktigt livskraftiga populationen finns inom ett land, eller kan delas med andra länder, inom eller utanför EU.

Miljöpartiet tog upp detta i motion 2013/14:3 och skrev då:

> ”Ska en långsiktig MVP uppnås gemensamt av angränsande länder som tillhör EU? Eller kan även Norge, som skrivit under Bernkonventionen, räknas in? Kan även angränsande ryska populationer räknas in, om ett avtal tecknas med Ryssland om att gemensamt värna om sammanhängande, långsiktigt livskraftiga populationer? I avsaknad av vägledning kring detta från EU, och i avsaknad av ett bindande avtal med sådan innebörd med Ryssland, föreslår vi att riksdagen även antar som riktlinje att ifall tillräckligt god konnektivitet finns mellan länderna så kan gynnsam bevarandestatus för en art uppnås genom att Sverige, Norge och Finland hyser en sammanhängande, långsiktigt livskraftig population av arten.”

2015 bedömde Naturvårdsverket, utifrån en sammanvägning av olika studier, att en långsiktigt livskraftig vargstam skulle behöva omfatta minst 1 700 vargar. Vid den tiden fanns fortfarande ingen vägledning från EU om huruvida gynnsam bevarandestatus kräver att den långsiktigt livskraftiga populationen finns inom ett land eller kan delas med andra länder. Naturvårdsverket bedömde då att under förutsättning att vargarna i Sverige är en del av en stor nordeuropeisk population, som till stor del finns i Ryssland och som sammantaget är tillräckligt stor för att vara långsiktigt livskraftig, så behöver antalet vargar inom Sverige bara motsvara ett kriterium för kortsiktig livskraft, och det antalet beräknades till 300. Därför har antalet 300 rapporterats som Sveriges referensvärde för gynnsam bevarandestatus. Även Finland har rapporterat ett referensvärde baserat på kortsiktig livskraft, med hänvisning till att gynnsam bevarandestatus ändå uppnås genom att det finns många vargar i Ryssland.

Den tolkningen har ifrågasatts av miljöorganisationer både i Sverige och i Finland. I Finland har högsta förvaltningsdomstolen vänt sig till EU-domstolen för att få vägledning om detta och närliggande frågor. EU-domstolens avgörande, den så kallade Tapioladomen, kom 2019. Där förklarade EU-domstolen i punkt 60 att den del av en population som finns utanför EU inte kan tas hänsyn till när man bedömer om arten har gynnsam bevarandestatus. För att leva upp till art- och habitatdirektivet behöver alltså EU-länderna Finland och Sverige hysa en långsiktigt livskraftig vargpopulation inom sina gränser.

Hittills tycks varken Sveriges rapportering av referensvärdet för gynnsam bevarandestatus eller våra myndigheters tillämpning av jaktlagstiftningen ha tagit

hänsyn till detta viktiga klargörande i Tapioladomen. De årliga licensjakterna på varg, och det rutinmässiga beviljandet av skyddsjakt på vargar som försöker etablera revir i norra Sverige, gör att vi inte alls närmar oss en långsiktigt livskraftig population i Sverige och Finland.

Sveriges vargpolitik bör snarast läggas om, och inriktas på att Sverige och Finland tillsammans ska uppnå och hysa en långsiktigt livskraftig vargpopulation, och därmed uppnå gynnsam bevarandestatus för vargen i våra båda länder. Det innebär att vargstammen i båda länderna bör få växa, att länderna bör komma överens om mål för vargstammen som tillsammans motsvarar vad som behövs för en långsiktigt livskraftig population, och att tillräckligt genutbyte mellan vargar i Sverige och Finland säkerställs. Innan dessa mål är uppnådda med lämplig marginal bör ingen jakt i populationsbegränsande syfte (som den svenska licensjakten) tillåtas.

Rebecka Le Moine (MP)

Gurgin Bakircioglu (MP)